

Kustība #laikslasīt iedvesmo ļauties lasītpriekam

Inga Kaļva-Miņina

Šovasar par īpašu saukli ir kļuvis aicinājums #laikslasīt, kas, pateicoties rakstnieces Ingas Grenčbergas iniciatīvai, pārtapis lasītveicināšanas kustībā, kurā var iesaistīties ikviens – neatkarīgi no vecuma, dzimuma, profesijas, vienalga, kāda žanra un cik grāmatu gadā izlasa, jo – kustība ir radīta ar mērķi apvienot visus, kuriem nozīmīga ir grāmatu pasaule.

Kādēļ par grāmatu lasīšanu ir svarīgi runāt? Mūsdienās, kad arvien biežāk dzirdam, ka bērni un jaunieši maz lasa, ka arī pieaugušie sūdzas par to, ka ikdienas skrējienā ir sarežģīti atrast laiku grāmatu lasīšanai, kustība “Laiks lasīt” atgādina, ka būt grāmatu pasaulē ir aizraujoši un vajag pavisam maz, lai ļautos lasītpriekam. Vairāk par šo iniciatīvu stāsta rakstniece, kustības “Laiks lasīt” idejas autore un dibinātāja INGA GRENCBERGA.

Grāmatu lasīšana ir stilīga

«Ideja par kustību man radās šī gada sākumā. Sēdēju viena kafējnīcā un ieraudzīju, ka stratēģiskās komunikācijas aģentūra «Deep White» ir izsludinājusi grantu konkursu «Kopā lielām lietām». Tas, ko šajā konkursā varēja laimēt, bija nevis nauda, kā līdz šim pierasts, bet gan aģentūras darbs. Tobrīd biju diezgan bēdīga par dažādām norisēm, kas mani bija skārušas rakstniecības un grāmatniecības vidē, un pieteicu ideju – ka grāmatu lasīšanai, arī rakstīšanai, vispār – būšanai grāmatās Latvijā ir svarīgs kopāprieks, kopīgs atbalsts bez nosodījuma, bez nominācijām un vērtējuma. Ir svarīgi, lai cilvēki, kuriem sirdī ir grāmatas, lasīšana, rakstīšana, runāšana par tām, var sanākt kopā vienā vietā un dalīties ar savu lasītprieku, iedvesmojot arī citus lasīt grāmatas,» saka Inga.

«Kad aģentūra teica, ka īstenosim šo ideju kopā, es uzreiz ierakstīju audio ziņu savām draudzenēm – rakstniecēm un grāmatu bloggerēm – aicinot piedalīties arī viņas. Zane Zusta, Zane Nuts, Laura Vinogradova, Kristīne Pīkinena, Elīna Dlohi un Ieva Strazdiņa uzreiz atsaucās, un pēc dažām dienām gājām uz aģentūru, kur kopā ar profesionāļu komandu vairāku mēnešu garumā strādājām pie šīs idejas,» stāsta kustības idejas autore.

«Mums bija svarīgi īstenot ieceri tā, lai grāmatu lasīšana būtu stilīga, iedrošinātu un aizrautu dažādu jomu un interešu cilvēkus. Daudz runājot, apspriežot vizuālus un idejas, nonācām pie kustības nosaukuma #laikslasīt. Turklāt tas ir lasāms divējādi – laiks lasīt, kas nozīmē, ka tagad man ir laiks lasīt grāmatu, un otrs ir kā aicinājums – ja tu vēl ne-lasi, tad tev ir laiks lasīt.»

Jūnijā par kustību sākām runāt publiski – informatīvi plakāti pilsētvidē, grāmatu lasījumi tramvajos, lasīšanas maratons un citas aktivitātes. Tagad ir oktobris, un nekas nav norimis, ir tikai gājis plašumā. Mēs redzam, ka šī kustība uzrunā ļoti daudzus cilvēkus un organizācijas, kuri ir šķietami tālu ārpus grāmatu burbuļa,» stāsta Inga, uzsverot: «Šī ir brīvprātīgo kustība, aiz mums nestāv nekādi fondi vai pat nelieli finansējumi. Mēs to darām savā brīvajā laikā un pagaidām ar saviem personīgajiem līdzekļiem.»

Kustība #laikslasīt nav tikai par grāmatu lasīšanu, bet arī par jaunām draudzībām. «Bieži vien sakām, ka nav vairs kur iepazīties, atrast jaunus draugus. Un tad es saku – ejiet uz grāmatu klubiem, jo tur

atradīsiet cilvēkus ar vienādām interesēm. Grāmatu klubi ir sirdij un dvēselei, tā ir atdzimusi kustība, kas vieno cilvēkus,» saka Inga.

Laiks lasīt ir vienmēr

«Bieži vien mums saka – es arī gribētu lasīt, bet man nav laika. Tad mēs stāstām un dalāmies ar saviem piemēriem, kur iespējams atrast laiku lasīt, ja ne dienā vai nedēļā, tad mēnesī noteikti,» stāsta Inga, atgādinot, ka ne jau sacensība par to, kurš izlasīs vairāk grāmatu, ir svarīga. Arī vienas grāmatas izlasīšana gada laikā ir ļoti labi.

«Pētījumi atklāj, ka lasīšana nav pārāk populāra vai mīla nodarbe cilvēkiem, un bieži vien ir šī atruna, ka man nav laika. Tad nu mēs caur dažādām brīnišķīgām lietām mēģinām parādīt, ka laiks ir, ka vajag vien mazliet padomāt par plānošanu un savām prioritātēm,» saka Inga.

Viens arguments, ko cilvēki bieži min, kādēļ nelasa grāmatas, – tās neesot pieejamas. «Mēs manifestējam un esam vēstneses visām Latvijas bibliotēkām. Un vēl – mēs nesam grāmatas tur, kur ir cilvēki, pat tādās vietās, kur šķiet, ka te nebūtu loģiski ieraudzīt grāmatas. Vasarā bijām mūzikas festivālā «Positivus», un mums tur bija grāmatu stendiņš. Pie mums nāca desmitiem jauniešu un jautāja, kāpēc mūzikas festivālā ir grāmatas? Savukārt mēs teicām – kāpēc nē? Un tad viņi saka, jā, protams! Tā divu festivāla dienu laikā no mūsu grāmatu plaukta festivāla apmeklētāji paņēma apmēram simts grāmatas,» stāsta Inga.

Bibliotēka – kopienas centrs

«Man šķiet, ka mūsdienās bibliotēka vairs nav tikai tā vieta, kur cilvēks atnāk saņemt grāmatu.

«Esot ārpus Rīgas, mazākās pilsētās un pagastos pamanu, ka bibliotēka ir kopienas centrs. Man kā rakstniecei un lasīt-prieka veicināšanas kustības vēstniecei ir ļoti svarīga šī klātbūšanas sajūta ar lasītāju.»

Bieži vien cilvēki, kuri atnāk šajās tikšanās reizēs, varbūt pat vēl nav lasījuši nevienu no tavām grāmatām, bet arī viņiem ir svarīga cilvēciskā komunikācija un klātienē satikšanās, jo tās mūsdienās ir tik maz. Cilvēki, kuri dzīvo attālākos reģionos, apzinās, ka arī viņi ir svarīgi. Turklāt šie ir bezmaksas pasākumi, kas nav mazsvarīgi, ņemot vērā mūsu ikdienas dārdzību.

Kustība “Laiks lasīt” atgādina, ka grāmatas iederas jebkur, jā, arī mūzikas festivālā “Positivus”; attēlā – Elīna Dlohi (no kreisās), Zane Zusta, Inga Grenčberga un Lelde Švāgere

Es vienmēr bibliotekārēm saku – ja vien varu kādā veidā būt jums noderīga, stiprināt vietējo kopienu, iedvesmot, pastāstīt, kā man ir gājis savā ceļā, tad ar prieku to daru. Bieži vien es darbā ņemu atvaļinājuma dienu, lai aizbrauktu kaut kur tālāk, piemēram, pirms pāris nedēļām biju Līvānos un Rudzātos. Tas ir brīnišķīgs brauciens ar vilcienu, un tās daudzās stundās ceļā atsver enerģijas apmaiņa, kuru saņemu bibliotēkās,» stāsta rakstniece.

Iedvesmo Skaļās lasīšanas sacensības

11. oktobrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (LNB) notika jau astotais Skaļās lasīšanas sacensību nacionālais fināls, kurā piedalījās 19 novadu lasīšanas čempioni no visiem Latvijas reģioniem. Dalībniekus vērtēja Rīgas mērs Viesturs Kleinbergs, aktieris un režisors Valdis Lūriņš, LNB karšu krājuma vadītāja Linda Akmentiņa, kultūras žurnāliste Henrieta Verhoustinska un arī rakstniece un kustības «Laiks lasīt» aizsācēja Inga Grenčberga. «Mēs – žūrija – sapratām, ka šis ir visgrūtākais, ko savā dzīvē esam darījuši, – vērtēt bērnu lasījumus, jo katrs no šiem dalībniekiem bija pelnījis būt čempions,» saka Inga. «Tas, ka visā Latvijā 5.–6. klašu grupā ap 600 bērnu piedalījās Skaļās lasīšanas sacensībās, ir fantastiski. Tas dod ticību nākotnei, ka mums viss būs labi ar lasīšanu un grāmatām.»

Lasīšanas čempiona titulu ieguva Roberts Gāze no Rīgas Igaunų vidusskolas, savukārt Adriana Rolova no Rēzeknes ieguva Ingas Grenčbergas speciālbavu.

«Runājot par Adrianu, viņas stāsts bija ārkārtīgi aizkustinošs, atklājot grāmatu burvību. Viņa nonāca šajā konkursā, pateicoties savam brālim, kurš iepriekšējā gadā bija piedalījies un laimējis grāmatu. Brālis bija Adrianai iedevis grāmatu, ar kuru viņa piedalījās arī finālā. Un tieši konkursa dienā Adrianas brālim bija dzimšanas diena. Meitene tik brīnišķīgi teica – ja nu arī viņa neuzvarēs šajā konkursā, tad šis ir kaut kas, ko viņa grib dāvināt savam brālim. Man tas tik ļoti iekrita sirdī, ka jaunieši un bērni, kuri lasa, ir tik ļoti empātiski. Spēt pateikt publikas priekšā un tiešraidē ko tik ļoti personīgu, domāju, kas tas ir, pateicoties grāmatai.

Kā uz skatuves teicu – šīs nav manas speciālbavas, bet gan manas sirdsbavas. Tas bija ļoti aizkustinoši, ka brālis māsa nodod šo stafeti, viņa dod to tālāk un mums izstāsta šo stāstu. Tas bija brīnišķīgi,» saka Inga.

Raksta trešo romānu

Inga daudz enerģijas velta, lai citus iedvesmotu lasīt grāmatas, tad nu jautāju viņai, vai pašai atliek laiks rakstīt?

«Man ir pabeigta manuskripta pirmā versija, kas ir mans trešais romāns ar pirmšķietamu nosaukumu «Selīna, kā tev klā-

jas?». Manuskripts šobrīd ir iesniegts izdevniecībā, un es ar nepacietību gaidu, ko par to teiks izdevējs. Esmu gatava papildus strādāt pie šī stāsta, jo to iesniedzu pabeigtu, bet ar domu, ka man mazliet vajag atbalstu no izdevniecības ekspertiem – redaktoriem un korektoriem, kuri var pavirzīt šo romānu pareizajā gultnē. Ļoti novērtēju savu izdevniecību «Zvaigzne ABC» un tās profesionāļus, kuri palīdz mums – autoriem.

Ceru, ka nākamā gada sākumā Selīna priecīga pievienosies manai Alisei un Marijai. Tas būs vēl viens stāsts par sievietes likteni. Ir svarīgi stāstīt, ka mēs – sievietes – esam vislielākais atbalsts, stiprinājums un iedvesma, lai ko arī mums dzīve piespēlētu. Tas būs spēcīgs stāsts, balstīts patiesos notikumos,» par topošo romānu atklāj rakstniece Inga Grenčberga.

Kā kļūt par daļu no #laikslasīt

1. Izvieta #laikslasīt vizualizācijas
Savā uzņēmumā, savās komunikācijas platformās vai publiskajā telpā. Dalies ar kustības vēstījumu redzamā un iedarbīgā veidā.

2. Dalies ar mirkļiem
Publicē savos vai savā uzņēmuma sociālo tīklu kontos attēlus un stāstus, kur redzamas #laikslasīt vizualizācijas. Noteikti pievieno mirkļbirku #laikslasīt!

3. Piedalies un seko līdzi
Iesaisties #laikslasīt rīkotajās aktivitātēs un pasākumos. Seko kustībai Instagramā: @laikslasit

4. Rīko lasīšanas iniciatīvas
Vari organizēt lasīšanas pēcpusdienu savā darba vietā, klasē, draugu lokā vai ģimenē – izmantojot #laikslasīt vizualizācijas un ideju.

5. Veido īpašos piedāvājumus
Tev ir savs bizness? Veido īpašos piedāvājumus vai atlaiides ar saukli #laikslasīt.

6. Pievienojies kopradei
Piedalies grāmatu klubos, publikācijās vai citās lasīšanas iniciatīvās. **Ja Tev ir ideja, kā sadarboties – raksti mums!**

7. Iegādājies un valkā #laikslasīt kreklu

Ar katru kreklu Tu palīdzī attīstīt kustību, un – valkājot to – Tu atgādini arī citiem: **lasīšana ir vērtība, kas vieno.**

8. Atrodi laiku lasīt
Vienkāršākais un vērtīgākais atbalsts – **atrodi savā dienā mirkli lasīšanai.** Tu esi daļa no kustības, vienkārši to darot. Vislabāk tā, lai citi redz, jo mēs iedvesmojam ar piemēru. **■**

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Kustība #laikslasīt iedvesmo ļauties lasītpriekam» saturu atbild SIA «Vietējā»».

MAF
Mediju atbalsta fonds